



Researcher: Social Science Studies

(2016) Cilt 4, Sayı 7, s. 19-27

RSSS
ISSN:2148-2691

OKUMA VE HİKÂYE ANLATIMINA DAYALI DİLDE YETERLİLİK KAZANIMI (TPRS) METODU

Ömer F. TUTKUN¹ Duygu GÜR ERDOĞAN² Hilal İLHAN³

Özet

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil öğretimine yeni bir bakış açısı getiren “Okuma ve Hikâye Anlatımına Dayalı Dilde Yeterlilik Kazanımı” metodu hakkında bilgi vermektir. 1990’lı yıllarda oluşturulan bu metot, etkin bir yabancı dil öğretim süreci için geliştirilen yeni metot olarak nitelendirilebilir. Bu metottan, dünya genelinde yabancı dil öğretimi için yararlanılmaktadır. Ayrıca, bu metot uluslararası alanda pek çok tez çalışmasına da konu olmuştur. Ancak, Türki-ye’de, bu metot ile ilgili yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Bu çalışmada, okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı metodunun ne olduğu, özellikleri, temel dayanakları ve uygulamada dikkat edilmesi gereken noktaların neler olduğu ortaya konulmuştur. Araştırmada derleme (tarama) yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Dil Öğrenme
Yabancı Dil
İkinci Dil Edinimi
Öğretim Metodları
Okuma ve Hikâye Anlatımına Dayalı
Dilde Yeterlilik Kazanımı

Makale Hakkında

DOI: 10.18301/rss.70

THE METHOD OF TEACHING PROFICIENCY THROUGH READING AND STORYTELLING (TPRS)

Abstract

The aim of this study is to give information about Teaching Proficiency through Reading and Storytelling (TPRS) method that brings a new perspective to foreign language teaching. Being created in 1990s, it can be described as a new method for an effective foreign language teaching. TPRS is used in foreign teaching process around the world. Also, this method has been a subject of some thesis in international arena. However, studies on TPRS are limited in Turkey. This study points out what TPRS is, what it features, what are basic premises of TPRS and what are the points to be careful about. Scanning method is used as research method in this study.

Keywords

Language Learning
Foreign Language
Second Language Acquisition
Teaching Methods
Teaching Proficiency through Reading
and Storytelling (TPRS).

About Article

DOI: 10.18301/rss.70

¹ Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi

² Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi

³ Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

GİRİŞ

Okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı metodu (TPRS), yabancı dil öğretmek için, Bakersfield, Kaliforniya’da İspanyolca öğretmeni olan Blaine Ray tarafından, 1990 yılında geliştirilmiştir (Tprstories, 2015). TPRS metodu, öğrencilerin, sınıf ortamında yabancı bir dili öğrenmelerine yardımcı olmak için hikâye anlatımı ve okumanın birleşimini kullanmaktadır (Wikipedia, 2013a). TPRS metodu, en öz ifade ile “anlaşılabilir girdi sağlamak için, etkileşimin oldukça yüksek olduğu hikâyelerin kullanıldığı ve pratiğin yoğun olarak yer aldığı bir ikinci dil öğretim metodu” olarak açıklanabilir (Ray, 2012). Bir diğer deyişle, okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı (TPRS) metodu, dersleri, öğrencilerin sınıf ortamında yabancı bir dili öğrenmeleri sağlamak adına okuma ve hikâye anlatımının karışımından oluşmaktadır (Wikipedia, 2013a).

Bu çalışmanın ana amacı, 1990 yılında, Blaine Ray tarafından geliştirilen “Okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı metodu (TPRS),”nun doğuşu, özellikleri, faydaları ve uygulama ilkelerini ortaya koymaktır. Çalışma, temelde Blaine Ray tarafında ortaya konulan çalışmaların Türkçeye çevirisini içermektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada, araştırma yöntemi olarak derleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulgularının, Türkiye’de yabancı dil öğretimi-öğrenimine yönelik, yeni ve farklı bir öğretim yöntemi olarak katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, Türkiye’de, TPRS metodu ile ilgili çok sınırlı sayı-da çalışma olması bakımından, bu çalışmanın, Türkçe alana yazına katkı sağlayıcı ve TPRS metodu ile ilgilenen araştırmacı, yabancı dil öğretiminde yenilik arayan ve öğretimde farklı ve verimli metotlara yer vermek isteyen öğretmenler için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Okuma ve Hikâye Anlatımına Dayalı Dilde Yeterlilik Kazanımı (TPRS)

Metodunun Doğuşu, Özellikleri, Faydaları ve Uygulama İlkeleri

Metodun Doğuşu

Blaine Ray, okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı metodunu geliştirirken, önce James Asher’in, “Bütüncül Fiziksel Tepki Yöntemi” ve daha sonra da, Krashen ve Terrell (1983) “Doğal Yaklaşım” adlı çalışmalarından yararlanmışır (Ray ve Seely, 2012).

Bütüncül Fiziksel Tepki Metodu (TPR), San José Üniversitesi profesörü James Asher tarafından geliştirilen bir dil öğretim metodudur. Bütüncül Fiziksel Tepki metodu, dil ve fiziksel hareketlerin koordinasyonunu temel alan bir metottur. Bu metotta, eğitmen öğrencilere komut verir ve öğrenciler bu komutlara fiziksel olarak cevap verirler (Wikipedia, 2013b). Asher, 1960 ve 1970’li yıllarda birçok deney gerçekleştirerek, Bütüncül Fiziksel Tepki metodunun etkililiğinin kanıtlarını ortaya koymuştur (Ray ve Seely, 2012). Asher, Bütüncül Fiziksel Tepki yöntemini, ana dillerini öğrenen çocukları gözlemlemeyerek geliştirmiştir. Asher’a göre, öğrenciler hedef dili, ana dillerini edindikleri gibi edinmektedir (Tprstories, 2015). Asher, gözlemleri sonucu üç hipotez ortaya koymuştur. Bunlar, 1- Dil aslında dinleme yoluyla öğrenilir, 2- Dil öğrenimi beynin sağ yarım küresinde gerçekleşir ve 3- Stres, dil öğrenimi esnasında yer almamalıdır (Wikipedia, 2013b).

Buradan yola çıkarak Ray, (Ray ve Seely, 2012:1), derslerini, Bütüncül Fiziksel Tepki Metodu (TPR) ile işlemeye başlamış ve üç hafta sonrasında, öğrencilerinin yüzlerce kelimeyi içselleştirdiğini gözlemlemiştir. Ray, bu durumu kitabında aşağıdaki örnekle daha açık ve anlaşılır hale getirmiştir (Ray ve Seely, 2012:2):

Kosta Rika’da bir süre kalan eski bir öğrencisi, geri döndüğünde, Ray’in derslerinin kendisine İspanyolca dilinde konuşma adına bir şey kazandırmadığını, Kosta Rika’ya vardığında, Ray’in dersinde işlediklerinden yaklaşık üç kelimeyi hatırladığını söyler. Ray, bu öğrencinin içerisinde yer aldığı İspanyolca dersini, geleneksel kitap yaklaşım tarzıyla işlemiştir. Ray, bu öğrencisini halen yürütmekte olduğu dersine davet eder. Sınıfındaki öğrencilerinden, misafir öğrenciye çeşitli emir cümleleri ile komutlar vermesini ister ve misafir öğrenci de bu komutları yerine getirir. Dersten sonra, eski öğrencisinin dersle ilgili düşünceleri olumlu yöndedir. “Kendisinin, Kosta Rika’da geçirdiği zaman dilimi ve öğrendikleri ile öğrencilerin kısa bir sürede öğrendiklerini karşılaştırdığında, sınıftaki öğrencilerin daha çok İspanyolca öğren-diklerini dile getirmiştir” (Ray ve Seely, 2012:2).

Fakat bir süre sonra, bütüncül fiziksel tepki metodu ile dersler işlendikçe, Ray, öğrencilerinin emir cümlelerini yerine getirme konusunda her zaman istekli olmadıklarını fark eder. Bu aşamada, öğrencilerine çalışma kâğıtları dağıtır. Ama yine de, derslerdeki verimliliği artıramaz. Vurgu, Bütüncül Fiziksel Tepki metodundan dilbilgisi öğretimine kaymıştır ve öğrencilerin çoğu dersten kopmaya başlamıştır (Ray ve Seely, 2012:2).

Ray, birkaç yıl sonra, Krashen ve Terrell (1983)’in “Doğal Yaklaşım: Sınıfta Dil Edinimi (The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom)” isimli kitabından, “dilini, anlaşılabilir girdi yoluyla en iyi şekilde edinilebileceği” bilgisini edinir. Ray, bu bilgi ışığında, derslerde, hedef dilde anlaşılabilir bir şekilde konuşulur ve öğrencilere sunulursa, onların dili içselleştireceğini ve zaman içerisinde dilbilgisi kurallarına uygun akıcı bir dile sahip olabileceklerini düşünür (Ray ve Seely, 2012:3). Çünkü akıcılık, dilin anlaşılabilir girdi yoluyla edinilmesiyle ortaya çık-maktadır. Bu bağlamda, Doğal Yaklaşım metodu, okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı (TPRS) metoduna kuramsal temel oluşturmuştur. TPRS metodunda, anlaşılabilir girdi yoluyla dilin edinilebileceği kabul görmekte ve temelde akıcılığa önem verilmektedir (Ray, 2015:30).

Diğer yandan, başlangıçta Ray, emir cümlelerinden öyküleyici ve betimsel konuşma tarzına geçmek için ne yapılması gerektiği konusunda emin değildir. Sonra fark eder ki, emir cümlelerinden 3. tekil şahısa doğru giden değişim, ona hikâye anlatma yolunu açmıştır. Hikâyelerde bazı bölümlerin öğrenciler tarafından canlandırılmasında, Bütüncül Fiziksel Tepki (TPR) metodunun önerdiği gibi, fiziksel unsurun etkin bir şekilde barındırıldığını fark etmiştir. Bu metod, Asher’in, bütüncül fiziksel tepki metodunun ve Krashen’in, dil edinim stratejilerinin birleşimidir ve ke-limeler eşliğinde dilbilgisi, okuma ve yazma öğretimini yapma imkânını sunmaktadır. Bu teknik, yıllar içerisinde geliştirilmiştir (Tprstories, 2015).

Sonuç olarak, okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı (TPRS) metodu, “Doğal Yöntem ve Bütüncül Fiziksel Tepki Metodu” birleşiminden oluşan ve onların gelişimine katkı sağlayan, güçlü ve yeni bir dil öğretim metodudur (Ray ve Seely, 2012:4).

Metodunun Özellikleri

Okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı (TPRS) metodu, temelde “akıcılığa” önem vermektedir. Akıcılık, yabancı dil derslerinin temel amacıdır ve bu derslerin sonucunda, öğrencilerden dili akıcı bir şekilde konuşmaları beklenir. Dilde akıcılık, dilin anlaşılabilir girdi yoluyla edinilmesiyle ortaya çıkmaktadır. TPRS metodu, anlaşılabilir girdi yoluyla dilin edinilebileceğini kabul eder. Yapı, anlaşılır girdiye bol miktarda tekrar tekrar maruz kalınmasıyla edinilir ve öğretmenler anlaşılabilir girdi sağlayacak alıştırmalara yönelirler (Ray, 2015:30).

Okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı (TPRS) metodu, öğretmenlerin dil öğretim şeklini değiştirmektedir. Bu yöntem sayesinde öğretmenler, dilin kurallarına vurgu yapmalarına gerek kalmadan, dili bütüncül bir şekilde öğretebilecekleri bir yol bulmaktadırlar. TPRS’te dilbilgisi kuralları, geleneksel yöntem-deki şekliyle öğretilmemektedir. Bu metotta, dil, hedef dildeki mesajın anlaşılması yoluyla öğrenilmektedir. Yani, dil anlaşılabilir girdi yoluyla öğrenilmektedir. Girdi, öğrenen tarafından anlamlandırılan “dinleme ve okuma”dır. Bu nedenle, dersin tamamen anlaşılabilir olduğundan emin olunmalıdır. Ayrıca, dersler ilginç olmalı ve içerisinde tekrar unsurunu barındırmalıdır. Ders, öğretmenin yarattığı bir hikâye ile işlenir. Sonra, öğretmen hikâye ile ilgili öğrencilere tekrarlayan sorular sorar (Blaineraytprs, 2015).

Metodunun Faydaları

Okuma ve hikâye anlatımına dayalı dilde yeterlilik kazanımı (TPRS) metodunun faydaları, Ray ve Seely (2012:279-280) tarafından aşağıdaki biçimde belirtilmiştir.

1- TPRS metodunun, en önemli üstünlüklerinde biri, öğrencilerin dilbilgisi yapısını ve kelimeleri hatırlayabilmesidir. Öğrencilerin bu hatırlamaları ve hedef dildeki davranışı gösterebiliyor olmalarının nedeni, dersin Bütüncül Fiziksel Tepki (TPR) metodu ile yürütüldüğü bölümünde ve hikâyelerde yoğun bir şekilde etkileşmekte olmalarıdır.

2- TPRS metodu, dilin doğru bir şekilde kullanılması ile birlikte akıcı konuşmayı da geliştirmektedir. Öğrenciler, dili eğlenceli bir ortamda edinmektedirler. Bu, onların konuşma davranışını göstermelerini sağlamaktadır.

3- TPRS metodu, eğlencelidir. Metotta yer alan hikâyeler, abartılı ve komiktir. Buradaki mizah öğrencileri güldürür, hedef dile karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlar ve öğrenilenlerin uzun süreli belleğe aktarılmasını sağlar.

4- TPRS metodu, ilgi çekicidir. Çünkü öğrencilerin yaşamları, hikâyenin içerisinde yer almaktadır. Bu, öğrencilerin, hikâyenin içeriği ile ilgilenmelerini sağlayacaktır.

5- Geleneksel yaklaşımla ders işledikten sonra bu metodu kullanan öğretmenler, TPRS metodu ile işlenen derslerde öğrencilerin daha yüksek notlar aldığını belirtmektedirler. Buradan, “ders saatinin çoğu gerekli yapı ve kelimelerin çalışılması için ayrılırsa, öğrencilerini büyük çoğunluğu başarılı olabilir” sonucu çıkarılabilir. Yani, öğrenciler, temel yapı ve kelimelere tam anlamıyla aşina olduklarında ve onlara farklı şekillerde bol miktarda maruz kaldıklarında, sonuçlar pozitif yönde olacaktır. Öğrenciler, normal hızda gerçekleşen bir konuşmada, bu yapı ve kelimeleri, anlaya-bilirler. Okuma ve yazma etkinliklerinde, ihtiyaç duyduklarında, bu yapı ve kelimeleri kullanabilirler. Bunlar gerçekleştikçe, yazma ve konuşmada akıcılıkları gelişmektedir.

Metodunun Uygulama İlkeleri

1- Öğrenci çıktıları, nelerin edinilip edinilmediğini gösteren bir işarettir (Ray, 2015:31). Bu nedenle, öğrenciler hata yaptıklarında, öğretmen hataları düzeltmez. Öğretmen hataları düzeltme yerine, yanlış algılar ve yapının anlamlı içerikte doğru şeklini içeren bir dizi tekrar alıştırmaları sunar. Bir diğer yöntem ise, öğrencilerin söyledikleri yanlış yapının, öğretmen tarafından doğru bir şekilde söylenmesidir. Öğrenciler, yapının doğru şeklini öğretmenin ağzından duyduğunda, kendi ifadesindeki hatayı kendi kendine düzelterek (Ray ve Seely, 2012:22).

2- Başlangıçta, sessiz dönem olarak nitelendirilen, öğrencilerin hedef dili duydukları ama üretime geçemedikleri bir dönem yer alır. Bu dönem, kısa da olabilir uzun da. Bu dönemde, öğrencileri üretime zorlamayız. Burada, dersin amacı, anlaşılabilir olmasıdır. Öğrenciler, yeterli miktarda anlaşılır girdi aldıklarında konuşabileceklerdir (Ray ve Seely, 2012: 22).

3- Derslerde, dilbilgisi "kuralları" öğretilmez. Yani, dilbilgisi öğretilir, ama kural bilgisi değil. Burada, öğrencilerin kuralları öğrenmesi, amaç edinilmemiştir. Önemli olan, öğrencilerin dili doğru bir şekilde üretmeleridir. Bir diğer ifade ile öğrencilerin, yazı ya da konuşmada söylemek istediklerini doğru bir şekilde ifade edebilmeleri önemlidir. Burada amaç, öğrencilerin konuşma ve yazı dilinde söylemek istedikleri şeyleri ifade etmeleri için, dili doğru bir şekilde kullanmasıdır (Ray ve Seely, 2012:22).

Okuma ve Hikâye Anlatımına Dayalı Dilde Yeterlilik Kazanımı (TPRS) Metodunun 3 Temel Ögesi

Okuma ve Hikâye Anlatımına Dayalı Dilde Yeterlilik Kazanımı (TPRS) metodunun üç temel dayanağı şunlardır: 1- Anlama (Kavrama), 2- Tekrar ve 3- İlgidir. TPRS metodunda, tekrarlayan, ilginç ve anlaşılır bir girdi sunmak önemlidir. Bu girdi, öğrencilere, yaygın olarak kullanılan bazı verimsiz uygulamalardan uzak durularak verilmelidir (Ray ve Seely, 2012:13).

TPRS metodunun temel amacı, hedef dilde temel yapı ve kelime bilgisine sahip olma hususunda öğrencilere yardımcı olmaktır. Böylece öğrenciler, hedef dili doğru ve akıcı bir şekilde kullanabileceklerdir (Ray ve Seely, 2012: 51). Bu bağlamda, TPRS metodunda, "anlama, işitsel tekrar ve ilgi" öğrenciler için önemli olan üç öğedir. Bu üç öğe, birbiri ile yakından ilişkilidir. Anlama olmadan, ilgi ya da dil edinimi olmaz. Yeterli miktarda tekrar olmazsa, edinim nadiren ortaya çıkar. Eğer ilgi olmazsa, çok miktarda yapılan tekrar sıkıcılığa ve dikkatin dağılmasına sebep olur. Bu üç öğenin ele alınıp birlikte kullanılması, öğretmenler için kolay değildir. Yapının ve diğer dilbilgisi kurallarının yeterli miktarda işitsel tekrarını yapmak ve aynı zamanda öğrencilerin ilgisini çekmeye çalışmak zordur (Ray ve Seely, 2012:51-52).

Bu üç önemli öğeyi, TPRS derslerinde kullanmak için bazı teknikler ve kaçınılması gerekenler aşağıdaki biçimde sıralanabilir (Ray, 2012; Ray ve Seely, 2012:14-15):

1- Anlama: TPRS dersleri, %100 anlaşılır olmalıdır. Bir dersi anlaşılır kılmak için kullanılan temel teknikler şunlardır:

- Derste, öğrencilerin bildikleri kelimeler kullanılmalıdır. Eğer bilmedikleri bir kelime kullanılıyorsa, bu tahtaya çevirisi ile birlikte yazılır.

- Öğretmenin söylediklerinin anlaşılabilir olması için, öğrencilerin anlayabilecekleri ölçüde yavaş konuşulur.
- Öğrenciye sunulan girdi, özellikle bu girdi dilbilgisi yapısı ve kelime ise, özenle sınırlandırılmalıdır. Yani, öğrenciye eğer bir girdi sunuluyorsa, önce ona açıklık getirilmelidir. İkincil bir yapı hemen sunulmaz.
- Sınıf içinden seçilmiş birkaç öğrenci ile dersin ne derece anlaşılır olduğu kontrol edilebilir.
- Genellikle öğrencilerden, bazı cümle, sözcük öbeği ve kelimelerin sözlü olarak çevirmeleri istenir.
- Anlaşılabilirlik noktasında bir eksiklik varsa, hemen hızlı bir açıklamada bulunulur.
- İçerikte yer alan yapıyı hızlı bir şekilde açıklamada, öğrencilerin ana dili kullanılır. Fakat bu dilbilgisi terminolojisi ile açıklanmaz, sadece onun ne anlama geldiğinin bilgisini verilir.
- TPRS prosedürü, öğrencilere ana dillerinde açıklanır.
- Öğrencilerin anlayabilecekleri yavaşlıkta konuşmaya özen gösterilir.
- Dersin akış hızının, öğrenciler açısından çok hızlı olup olmadığı kontrol edilir.
- Bir ya da daha fazla öğrenciden, hemen hemen bütün okumaları sözlü olarak çevirmeleri istenir.
- Yapılan hatalar, sözlü olarak hemen düzeltilmez. Öğrencilere, eksik olan nokta ile ilgili daha fazla tekrar sunulur. Ayrıca, öğrencilerin söylemeye çalıştıkları ama hata yaptıkları cümleler, öğretmen tarafından doğru bir şekilde söylenebilir. Öğrencinin hatalı oluşturduğu cümle ya da öbek, öğretmen tarafından tekrar ama bu sefer doğru bir şekilde söylenir ve öğrenciler hatanın nerede olduğunu anlayabilir ve düzeltilmiş şeklini görme imkânı bulur.

2- Tekrar: TPRS metodunun ikinci temel dayanağı sözlü tekrarın yeterli derecede sunulması için en çok yararlanılan teknikler şunlardır:

- Öğrencilere hikâye anlatmak yerine, onlardan oluşturmaları istenir. Böylece öğrenci, hikâye oluşturma sürecine dâhil edilmiş olur. Hikâye oluşturulurken içerik öğretmenin kontrolündedir, ama öğrenciler, oluşturulan hikâyenin içeriğine bir bölüm ekleyebilirler. Öğrencilerin içeriğe eklemek istedikleri bölümlerin hikâyeye dâhil edilip edilmeme kararı öğretmene aittir (Ray ve Seely, 2012:15).
- Burada soru döngüsü (circling) olarak adlandırılan, hikâyede yer alan bir kelime ya da öbeğe ilgili bir dizi sorunun yöneltildiği bir bölüm yer alır. Bu bölümde, farklı soru yapıları kullanılır. Örneğin; evet/hayır, ya... ya da... ve... gibi soru kelimeleriyle oluşturulan soru çeşitleri kullanılır (Ray ve Seely, 2012:15).
- Öğrenciler, onlara sunulan materyali anında anlayabilecek duruma gelene kadar, onlara sözlü olarak ilginç tekrarlamalar yaptırıldığından emin olunmalıdır (Ray ve Seely, 2012:15) (Öğrencinin anında anlayabilecek duruma gelmesinden kasıt, öğrencinin zihninde çeviri yapmadan sunulan materyali anlayabilmesidir. Öğrenci ne kadar çok tekrara maruz kalırsa ve ne kadar çok onları anlamlandırabilirse, sunulan materyal onun için o kadar anlamlı olur).
- Bir cümleye yeni detaylar ekleyerek, aynı cümle ile ilgili daha fazla tekrar yapılması sağlanır (Ray ve Seely, 2012:15).
- Öğrenciler, sorulara cevap verirken, daha fazla ayrıntı kullanacakları dikey soru sorma (vertical questioning) tekniği kullanılır. Bu teknik, aynı konu ile ilgili daha fazla soru sorulmasını sağlayan bir özelliğe sahiptir. Genellikle daha ayrıntıya inen

sorular sorulur. Örneğin, “Kitabın adı ne idi?” sorusundan sonra daha fazla ayrıntı öğrenmek adına, “Kitabı nereden aldı?” ya da “Kitap için ne kadar ödeme yaptı?” soruları yöneltilir (Ray ve Seely, 2012:48).

- Hikâyeye farklı mekânlar eklenir (Ray, 2012: 2) (Her mekân, oyunun sah-nesini değiştirir ve beraberinde yeni bir ayrıntı getirir).
- Hikâyeye farklı karakterler eklenir. Yeni karakterlerle birlikte yeni detaylar eklenir. Bu karakterler arasında karşılaştırma yapılabilir. Bu durum öğretmenlerin, aynı detayları farklı ve yaratıcı yollarla tekrar etmelerini sağlar (Ray, 2012) (Fakat hikâyeye farklı karakterlerin girmesi, hikâyeye daha fazla kelime girmesi anlamına gelmez).
- Hikâyeler tekrar tekrar gözden geçirilir. Bundan kasıt, öğretmen, hikâyede herhangi bir noktada durur, geri döner ve hikâyeyi gözden geçirir. Hatta daha önce gözden geçirilmiş noktalar tekrar ele alınır, ta ki bir yerde tıkanana kadar. Bu noktada, hikâyeye yeni bir detay eklenir. Aynı işlem, bu yeni detay için de gerçekleştirilir. Hikâye, bitirmek yerine, olabildiğince uzatılmaya çalışılır. Hikâyelerin olabildiğince uzun olması istendiği için, daha fazla mekân ve karakter eklenir (Ray, 2012).

3- İlgi: TPRS derslerinde, öğrencilerin ilgisini yüksek tutmak için kullanılan bazı teknikler şunlardır (Ray ve Seely, 2012: 15-16):

- TPRS ders prosedürü belirlenir ve sınıfa asılır.
- Hikâyenin oluşum sürecine öğrencilerin katılması sağlanır.
- Oluşturulan hikâyelerin yıldızları öğrenciler olur.
- Hikâyeler, öğrenciler eşliğinde dramatize edilir.
- Öğrencilere kendi yaşamları ile ilgili sorular sorulur (ve bunlar hikâyeye dâhil edilebilir).
- Okumaların, öğrencilerin hayatı ile ne denli benzer olduğu hakkında tartışılır.
- Hikâyelerde ilginç, beklenmedik içerik oluşturulur ve öğrenciler de aynısını yapmaları için cesaretlendirilir.
- Öğrencilerin dersi ne derece dikkatli dinledikleri kontrol edilir. Eğer dikkatte azalma olursa, yeni detaylar eklenir ya da aktivitenin hızı veya aktivitenin kendisi değiştirilir.
- Hikâyeye öğrencilere sorular sorarak detaylar eklenir. Fakat öğrenciler, soruların cevabını bilmez. Onlardan tahminde bulunmaları istenir. Burada, öğrencilerden, verdikleri cevaplar ile öğretmeni şaşırtmaları istenir. Aksi takdirde, öğretmenin onları şaşırtacağı ifade edilir (Ray, 2012:3) (-Öğrenciler, öğretmeni şaşırtacak detayı vermek ve bunu hikâyeye dâhil edilmesini sağlamak için birbirleri ile yarışır-beklenmektedir).
- Hikâye, öğrencilerin kültürlerini temel alarak kişiselleştirilir. Öğrenciler hakkında detaylar öğrenilir ve bunlar hikâyelere dahil (karıştırılır) edilir (Ray, 2012:3).
- Pozitif yönlü abartıdan yararlanır. Hikâyelere, karakter olarak ünlü kişiler eklenir ve öğrenciler onlarla kıyaslanır. Öğrencilerin, her zaman bu ünlüler-den daha iyi oldukları ifade edilir (Ray, 2012:3) (Örneğin, hikâyede karakterlerden biri öğrenci Ali ve diğeri kahraman Tarkan olsun. Karşılaştırmalarda, Ali Tarkan’dan daha iyi özelliklere sahip olur. Hangisi daha zekidir diye sorulduğunda, cevap Ali olur).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile “Okuma ve Hikâye Anlatımına Dayalı Dilde Yeterlilik Kazanımı (TPRS)” metodunun doğuşu, ne olduğu, içeriği, genel özellikleri ve uygulama ilkelerine ilişkin kuramsal bilginin ortaya konulması amaçlanmıştır. TPRS metodunun temel amacı, öğrencilerin hedef dili doğru ve akıcı bir şekilde kullanabilmeleri için hedef dilde temel yapı ve kelime bilgisine sahip olmalarını sağlamaktır. TPRS metodu ile işlenen dersler, “ders anlatımı, dilbilgisi alıştırmaları, kelime listelerini ezberleme alıştırmalarından uzaklaşmaktadır.” Buradaki kritik nokta, “dil öğrenimi değil, dil edinimi” amaçlanmaktadır. Bir diğer deyişle, “anlama (kavrama), tekrar ve ilgi” unsurlarının temel oluşturduğu bu metotta, anlaşılabilir girdi ve çok sayıda sunulan tekrar ile dil edinimi amaçlanmaktadır. TPRS derslerinde, sınırlı sayıda tutulan kelime ve yapı çalışmaları üzerinde durulur ve hikâye oluşturma aktivitesi ile bu yapı ve kelimelerin edinimi gerçekleştirilir.

Yabancı dil öğretimine yeni bir bakış açısı getiren bu metot (TPRS), dünyada birçok araştırmacı ve öğretmenin dikkatini çekmiştir. TPRS metoduna dönük, dün-ya çapında gerçekleştirilen çalışmalarda (Koetz, 2009; Varguez, 2009; Decker 2008; Gross, 2007; Braunstein, 2006; Garczynski, 2003), TPRS metodunun kullanıldığı gruplarda, öğrencilerin başarı derecelerinin daha yüksek olduğu ve derslere karşı daha pozitif tutum sergileyerek, derslerden daha fazla zevk aldıkları ortaya konulmuştur. Türkiye’de ise, Türkeş (2011) tarafından yapılan çalışmada, bütüncül fiziksel tepki yöntemine dayalı hikâye anlatımının uygulandığı grupta, tanıma dayalı kelime öğretim yönteminin uygulandığı gruba göre, daha çok gelişme ve daha iyi performans gözlenmiştir.

Araştırma bulgularına dayalı ve gelecek araştırmalar yönelik şu öneriler getirilebilir: 1- TPRS metodunun, daha üst düzeyde anlaşılabilir ve özellikle uygulayıcılar ve öğretmenler tarafında öğretme-öğrenme süreçlerinde kullanılabilir olması için, bu metodunun ne olduğu, felsefesi, uygulama ilkeleri, öğrenme-öğretmede sınırlılıkları ve üstünlüklerine dönük kuramsal bilgi içeren çalışmalar yapılarak, Türkçe alan yazında zengin bir kuramsal alt yapı oluşturulmalıdır. 2- TPRS metodunun, öğrenme-öğretme süreçlerinde uygulamasının etkililiğine dönük deneysel çalışmalar yapılmalı ve uygulayıcılar (öğretmenler) için uygulama örnekleri ve materyaller oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Blaineraytprs. (2015). *What Is TPRS?* <http://www.blaineraytprs.com/welcome?id=4> Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 12.11. 2012).
- Braunstein, L. (2006). Adult ESL learners’ attitudes towards movement (TPR) and drama (TPR Storytelling) in the classroom, *CATESOL*, 18 (1), 7-20.
- Decker, B. (2008). *Body Language: The Effectiveness of Total Physical Response Storytelling in Secondary Foreign Language Instruction.* <http://www.maclester.edu/educationreform/actionresearch/>. Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 05.06.2013).
- Garczynski. (2003). *Teaching Proficiency through Reading and Storytelling: Are TPRS Students More Fluent in Second Language Acquisition than Audio Lingual Students? Unpublished Master Dissertation: Chapman University, UMI No: EP30485.*

- Gross, S. (2007). *The 3 Steps of TPR Storytelling*. <http://susangrosstprs.com/articles/THREESTEPS.pdf>. Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 07.06.2013).
- Koetz Kim, M. (2009). *The effects of the TPRS method in a Spanish I classroom a research report*. Iowa: Morningside College. [http://panamatesol.org/yahoo_site_admin/assets/docs/The Effects of the TPRSMETHOD.40144800.doc](http://panamatesol.org/yahoo_site_admin/assets/docs/The_Effects_of_the_TPRSMETHOD.40144800.doc) Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 25. 11. 2012).
- Krashen, S. D. & Terrell, T. D. (1983). *The natural approach: Language acquisition in the classroom*. London: Prentice Hall Europe. <http://web.stanford.edu/~hakuta/www/LAU/ICLangLit/NaturalApproach.htm> Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 21.05. 2015).
- Ray, B. (2015). Teaching Grammar with TPRS. *The International Journal of Foreign Language Teaching*, 1(4), 30-32.
- Ray, B. (2012). *TPR Storytelling: Teaching Proficiency through Reading and Storytelling*. https://www.blaineraytprs.com/images/final_handout_for_summer_2012 Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 22.12.2012).
- Ray, B. & Seely, C. (2012). *Fluency through TPR Storytelling: Achieving Real Language Acquisition in School (6. Basım)*. Berkeley, CA: Command Performance Language Institute.
- Tprstories (2015). *What Is TPRS?* <http://www.tprstories.com/what-is-tprs> Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 20.05.2013).
- Türkeş, D. (2011). The Role of TPRS Method in Teaching Vocabulary to the 5th Grade Primary EFL Students. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Varguez, K. C. (2009). Traditional and TPR Storytelling Instruction in the Beginning High School Classroom. *International Journal of Foreign Language Teaching*, 5 (1), 2-11.
- Wikipedia, (2013a). *TPR Storytelling*. http://en.wikipedia.org/wiki/TPR_Storytelling Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 25.05.2013).
- Wikipedia. (2013b). *Total Physical Response*. http://en.wikipedia.org/wiki/Total_physical_response Adresinden erişildi. (Erişim tarihi: 22.05.2013).